

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את שמחתך פרק יט' העליצות מכח התנועה

הזכרנו לעיל דברי חז"ל (אבות דרבי נתן ל"ד, שיר השירים רבה א, א), דישנם עשרה לשונות של שמחה. שמחה, גילה, רינה, דיצה, צהלה, עילוף, תפארת, ועליצה. אחד מהלשונות זה נקרא שאדם עליץ, עלץ, יעלצו, וכן על זה הדרך. מהו אותו לשון של שמחה? כל עליצה זה ההיפוך של האותיות עצל, כאשר העצלות נתקנת אז מתגלה השמחה שנקראת עליצות. כפי שנתבאר מדברי רבי חיים ויטאל בריש שערי קדושה, ארבעה יסודות יש באדם, אש, רוח, מים, עפר. ההיפך של השמחה היא עצלנות. העצבות יסודו ביסוד העפר. והעצלות באה יחד עם העצבות. כשהאדם עצב זה נקודת הצטמצמות, ולהיפך מזה נולדת שמחה. זהו על דרך שנאמר אמה שוחקת ואמה עציבה, כן בהיפך של העצלות יש שמחה, כלומר יש מציאות שנקראת שמחה, שההיפך שלה זה עצלות. כאשר העצלות נתקנת אז מתהפך האותיות של עצל, לאותיות עלץ.

נתבונן בעצלות שההיפך של כך נתגלה שמחה, שמחה שהיפוכה מציאות של עצלות. שורש העצלות כדברי חז"ל (ירושלמי פסחים א, א) נשים עצלניות הם, ועל כן לענין בדיקת חמץ חוששים שהנשים לא בדקו כראוי, נמצא שהכח של העצלות מתגלה אצלה, האשה נבראה כידוע מהצלע כמו שמפורש במקרא (בראשית ב, כב) ויבן ה' אלקים את הצלע, (שם כא) ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה, היא נבנתה מן הצלע, אותיות עצל, ולכן באופן טבעי היא נוטה לעצבות שבאה מהעצלות, שהיא היפך השמחה שבה נתבאר. אלו הם הפנים של עצלות שיסודה של אותה עצלות ממקום של כבודות של יסוד העפר לעצמו, זו העצלות שמונה רבי חיים ויטאל מצד הקלקול ביסוד העפר, עפר אתה ואל עפר תשוב (בראשית ג, יט), ומצד כך האשה יש לה שורש של עצלות, שעל כן נאמר נשים

שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד תל אביב תשס"ח

בס"ד

... נתבונן מהי אותה קבלה של עול מלכות שמיים.

בפשטות שאנחנו מקבלים את העול מלכות שמיים, אנחנו מקבלים את הקב"ה שהוא יהיה האלוקים שלנו. הוא היה הווה ויהיה זה לא קבלת עול מלכות שמיים, זה מי הוא כביכול. כשאני מקבל אותו לאלוקים עליי זו קבלת עול מלכות שמיים. אם כן במה אני מקבל אותו, שהוא האלוקים ואני עבדו. "שמע ישראל ה' אלוקינו" לכאורה במה אני מקבל עול מלכות שמיים, בזה שאני מגדיר אותו כאלוקינו, בזה קבלתי עול מלכות שמיים. זו ההבנה הפשוטה והבסיסית מהי קבלת עול מלכות שמיים שמקבלים בקריאת שמע.

אבל לפי דברי רש"י שהוזכרו ישנו כאן עומק הרבה יותר גדול מהי קבלת עול מלכות שמיים שאנחנו צריכים לקבל בקריאת שמע. אנחנו גם צריכים לקבל את ה' אחד, לא רק את ה' אלוקינו. ה' אלוקינו זה קבלה ראשונה שאנחנו צריכים לקבל שהוא האלוקים ואנחנו עבדיו, הוא בחר בנו ביציאת מצרים לו לעם ונש-תעבדנו לו. זו קבלה שה' הוא האלוקים שלנו, עלינו הוא החיל את שמו וקבלנו את התורה ותר"ג, ואומות העולם שהוא לא נקרא האלוקים שלהם הם לא קבלו תר"ג מצוות.

אם כן, קבלת עול מלכות שמיים הוא מכוח כך שהוא אלוקינו. "ה' אחד" זה סוג אחר לגמרי של קבלת עול מלכות שמיים, כמו שהגמרא הרי אומרת במסכת חולין "מצוות בטלות לעתיד לבוא". אם כן ה' אחד שהוא לעתיד לבוא הוא לא קשור לקבלת עול מלכות שמיים של מצוות. הרי ה' אחד מתי הוא יהיה? כמו שהזכרנו "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". אם כן הקבלה של ה' אלוקינו שזו קבלה של המצוות לקבל עול מלכות שמיים - לקבל את המצוות עלינו, זו קבלה ששייכת לעכשיו והיא קבלה של "ה' אלוקינו" ולא אלוקי כל האומות כולם. הקבלה לעומת זאת של ה' אחד, היא הרי לא יכולה לכלול בתוכה קבלה של חיוב מצוות, כי הוא ה' אחד של האומות כולם, האומות לא חייבים במצוות, ויתר על כן אפילו לישראל הרי ה' אחד נאמר על העתיד של "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

אם כן, ה' אחד, קבלת עול מלכות שמיים של ה' אחד היא קבלת עול מלכות שמיים לגמרי שונה מקבלת עול מלכות שמיים של ה' אלוקינו. צריך להבין שישנם כאן שני סוגי קבלות עול מלכות שמיים. יש קבלה של עול מלכות שמיים שהיא בבחינת ה' אלוקינו, שאני מקבל עליי את ציוויו, הוא ציווה עליי תר"ג מצוות על כל פרטיהם והלכותיהם ואני מקבל עלי את עול מלכותו לקיים את ציוויו. זה סוג אחד של קבלת עול מלכות שמיים.

מצד כך זה קבלה רק לעם ישראל. עם ישראל רגליהם עמדה במעמד הר סיני, להם ניתנה התורה ואנחנו עם ישראל היחידים שמחויבים בתר"ג מצוות. לעומת זאת בן נח אפילו על שבע מצוות אין לו חיוב של קבלת עול מלכות שמיים.

צבאות ושמות נוספים רחום חנון שהם כינויים וכן על זה הדרך.

מדוע יש לו ריבוי של שמות, כי רחום זה סוג אחד של הנהגה, חנון זה סוג אחר של הנהגה, צבאות זה סוג אחר של הנהגה. אנחנו מתעסקים בהנהגות שהוא מנהיג את עולמו. לעתיד לבוא יהיה לו שם אחד ורק את אותו שם הזה אנחנו נצטרך לדעת. זו הידיעה היחידה שצריכה להיות לנו לעתיד לבוא. מה הידיעה היחידה, ה' אחד.

קבלת עול מלכות שמיים מהסוג הזה זו קבלה שאדם מקבל על עצמו בעו"מ מק נפשו שמהי הידיעה היחידה בה"א הידיעה שיש לו? מה שהוא יודע מבוראו. אדם יכול לקבל על עצמו את קבלת עול מלכות שמיים שהוא מקיים את ציווי הבורא, הוא לא עובר שום עבירות ומקיים מצוות. אבל האם יש לו ידיעה אחת עיקרית שהיא מלווה את כל חייו??

זו שתהיה לו ידיעה אחת בלבד זה יכול להיות רק לעתיד לבוא, היום אי אפשר שתהיה רק ידיעה אחת. אבל האם הידיעה של לעתיד לבוא היא תהיה אחת, האם גם עכשיו היא הידיעה העיקרית השורשית שיש לו, או שיש שזו אחת מתוך ריבוי הידיעות שיש לו.

כשאדם מקבל על עצמו את קבלת עול מלכות שמיים שבבחינת "ה' אלוקינו", זוהי קבלה שהוא מקבל את עול מלכות ציווי הבורא של קיום תרי"ג מצוות בפועל, אבל עדיין זה לא אומר שעצם הידיעה של ידיעת בוראו היא עיקר חייו. לעומת זאת בקבלה הנוספת שהיא הקבלה של ה"ה' אחד" שם אנחנו מקבלים קבלה עמוקה הרבה יותר.

הקבלה של ה"ה' אחד" זה סוג של קבלה שאנחנו מקבלים שיש לנו ידיעה אחת בלבד בעומק הנפש והיא ידיעת בוראנו ותו לא. זו הידיעה הנוספת והעמוקה יותר שקיימת בקבלת עול מלכות שמיים.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מ השיעור טעמי המצוות 007 שמע ישראל.1 תשס"ח תל אביב (פורסם לראשונה)

בטלות לעתיד לבוא הוא כבר לא צריך לדעת את חיוב המצוות כי אין חיוב, איזה ידיעה יחידה הוא צריך לדעת, "אתה הורית לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד", אין עוד זולתו ולך אין עוד ידיעה זולת שיש אותו.

לעתיד לבוא "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ידעו אותי מקט"נ גם ועד גדלם, כלומר כל הידיעה שתהיה מהי, ידיעה אחת בלבד. משל לאדם שכל מה שהוא יודע זה את א', יותר מזה לא למדו אותו. הוא יידע רק את א' שהיא אלופו של עולם ותו לא. בתוך אותי הידיעה, כמו שאמרנו, יהיה רמות שונה. אבל מה תהיה הידיעה שישנה, היום יש לנו תרי"ג מצוות שהם כלים לאותה ידיעה, למאן דאמר מצוות בטלות לעתיד לבוא אז יתבטלו הכלים הללו ותהיה ידיעה ישירה שאדם יודע את בוראו, אבל זה רק לעתיד לבוא.

קבלת עול מלכות שמיים מהסוג הראשון כמו שאמרנו שהיא נקראת "ה' אלוקינו" עניינה לקבל עליי לקבל את ציווי תרי"ג מצוות בפועל, זו קבלה ראשונה ואי אפשר לדלג עליה. מהי הקבלה השנייה? ה' שעכשיו הוא אלוקינו לעתיד לבוא הוא יהיה ה' אחד. זה לא ידיעה לעתיד לבוא, לו זו רק הייתה ידיעה לעתיד לבוא בפסוק שאנחנו מקבלים עלינו עול מלכות שמיים צריך להזכיר מה יהיה לעתיד לבוא? מה שיהיה לעתיד לבוא יהיה לעתיד לבוא.

עומק הדבר שעכשיו אנחנו כבר משייכים את עצמנו לאותה קבלה, כמו-בן שהיא איננה יכולה להיות בשלימות, רק לעתיד לבוא. אבל בבחינת מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת, הכן עצמך בפרוודור כדי שתיכנס לטרקלין, טרקלין הוא על לעתיד לבוא, כבר מעכשיו אנחנו מכינים את עצמנו לאותו טרקלין. אנחנו מכינים את עצמנו את אותה קבלה שתהיה לעתיד לבוא, כבר מעכשיו יש לנו נגיעה באותה קבלה.

מה היא אותה קבלה, ה' אחד. מה כוונת הדבר "ה' אחד ושמו אחד", היום יש לבורא עולם הרבה שמות, יש לו שם הוי"ה ושם אלוקים שם אדנות ושם

הסוג השני של קבלת עול מלכות שמיים זה לא קבלת עול מלכות שמיים ביחס למצוות, זהו סוג אחר לגמרי של קבלה, זהו סוג של קבלה של ה' אחד ושמו אחד, זה עוד סוג של קבלה. מהו "ה' אחד ושמו אחד", מה הסוג של הקבלה שם? לעתיד לבוא, כמו שאומר הנביא, ידעו אותי מקטנם ועד גדלם. מה הכוונה שידעו אותי מקטנם ועד גדלם, בפשטות שגם הקטן ידע את הבורא עולם וגם הגדול. לכאורה זה מהגדול עד לקטן לא מהקטן עד הגדול. אבל בעומק יותר כמו שמבואר בספרי חסידות להזכיר גדולים על הקטנים שכוונת הדבר בתוך האדם עצמו יש תפסה של גדלות וישנה תפיסה של קטנות.

לעתיד לבוא כל מה שיהיה לאדם הן בזמני התפיסת הגדלות שלו והן בזמני הקטנות שלו יהיה לו רק ידיעת הבורא ותו לא. היום כאשר יש לאדם גדלות אז הוא עסוק במלך הגדול. כאשר יש לו קטנות אז הוא עסוק בענייני חומר. מי שקיימת אצלו מושג גדלות ומושג קטנות אמיתית, בשעה שהוא עסוק בנקודות הגדלות הוא עסוק בבורא עולם. חס ושלום כשהוא נופל לקטנות, הוא נופל ליסוד העפר הוא נופל לארץ נופל לחומריות, זוהי הנפילה.

לעתיד לבוא "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". הארץ - יסוד העפר גם תתמלא דעת את ה', אמת מארץ תצמח, אז גם כאשר האדם יהיה בבחינת קטנות הוא נופל ליסוד העפר וגם שם יהיה ידיעת הבורא. אלא שתהיה ידיעת הבורא יותר גדולה תהיה ידיעת הבורא יותר קטנה, אבל בין בגדלות ובין בקטנות כל מה שיהיה זה ידיעת הבורא ותו לא.

אם כן, כל ידיעת האדם מהי תהיה, אין עוד. "אתה הורית לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו", מובא בספר תורת אבות מה כוונת הדבר "אין עוד", אין עוד ידיעה, זה כל הידיעה שיש. אבל הידיעה הזו היא לא תקפה לעכשיו, עכשיו יש הרבה ידיעות שאדם צריך לדעת, כל תרי"ג מצוות הלכותיהם ופרטיהם ולקיים. לעתיד לבוא למאן דאמר מצוות

דע את שמחתך העליצות מכח התנועה • פרק יט'

ועל ידי כן הוא נעשה כבוד, כאן מתגלה בעצם השמחה שנקראת עליצות.

עומק כח העליצות

לפי זה נבוא לבאר ביתר ביאור, הכוח של העצלות שמונח בבריאה, איפה השורש הפנימי של התפיסה שנקראת עצלות בבריאה, כמובן כהגדרה כללית באמת כמו שהוזכר בהתחלה, יסוד של הדברים מונח ביסוד העפר. אבל יש עומק פנימי של דבר, שנובע מנקודת עצלות.

כל א' ו- ע' כידוע מתחלפים אהדדי, כי כל האותיות ששורשם במוצא אחד מתחלפים אהדדי, והשורש לזה הוא מה שמצינו בחז"ל (בראשית רבה כ, יב) כתנות עור וכתנות אור, שאות עי"ן מתחלפת באל"ף. מה שנוגע עכ"שיו לעינינו, יש שתי תפיסות של עצלות: יש עצלות תחתונה ויש עצלות עליונה. יש עצלות תחתונה שיסודה נובע, מכובד של יסוד העפר, שאדם כבוד תנועה מחמת כבוד העפר. אבל יש עצל שנובע מהאצל, כל אצל בבחינת אצ"ל לות אצלו יתברך שמו, והעצלות מחמת שיש לו כבודות להיפרד מהמקור שנמצא אצלו יתברך שמו, לכן הוא עצל, זה נקרא עצלות דקדושה.

לפי זה נבין מהו המושג שנקרא עלץ. העצלות האמיתית היא תולדת השמחה. כאשר הוא נמצא אצל ההווה על זה נאמר (תהלים צז, יב) שמחו צדיקים בה', בהווה יתברך שמו. אז הוא נמצא אצל, על זה נאמר (דברי הימים א טז, כז) עוז וחדווה במקומו. כאשר הוא כן חייב להיפרד, הוא נעשה כבוד בפרידתו, יש לו עצלות. הפרידה הזו מורכבת משני חלקים. היא מורכבת כמובן מהצער של לפ"רש ממנה איני יכול (שמות רבה לג, א), אבל יש לו את הרשימו של השמחה שנשאר, זה נקרא בעומק עלץ.

העלץ זה שמחה שכאשר הוא מתנועע מהאצל, אבל התנועה הזו היא כבידה, יש לו שמחה עכשיו בתנועה הכבידה, כי כל הזמן הוא עדיין יונק מהמקום שממנו הוא בא, זה נקרא שמחה של עלץ.

יש מדרגה של שמחה כאשר הוא נמצא אצל הבורא יתברך שמו, על זה נאמר עוז וחדווה במקומו. אבל כאשר הוא נפרד מן הדבר הוא צריך ללכת, השמחה במצב הוא שאני לא נפרד מיד, אלא זה נעשה באיטיות, כאן מונח עדיין המציאות שנקרא שמחה מלשון של עלץ. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

היא כבודות לעצמה, היא לא כבודות נעלמת. היא לא מחמת הכבודות הפנימיות לעצם הדבר עצמו, שהוא רוצה להתחבר, אלא היא כבודות לעצמה.

העצלות יסודה ביסוד העפר, שכאשר האדם מחובר למקום של עפר, אז מונח בו כבודות. מצד כך מה שהוא מחובר לעפר זה לא הש"בחה, זה לא דבר משובח. אלא הוא מחובר לעפר וקשה לו, מכוח כבודות העפר לצאת מהעפר, על אף שהחיבור לעפר הוא לא טוב, אפילו הכי קשה לו. רואים את זה במוחש אצל בני אדם, שלפעמים נמצאים במצבים שלא טובים להם, והם מודעים שהמצב לא טוב, אתה מציע לו דרך לצאת משם, ועל פי רוב הוא מתעצל לצאת משם, לא כי טוב לו שם, אלא עצלות לשם עצלות, כבודות לשם כבודות.

לעומת כך יש מדרגה של עצלות דקדושה, שהתפיסה הזו של העצלות נובעת לא מהמקום של הכבודות לעצמה, אלא מחמת הרצון להיות באותו מקום, לכן הוא כבוד מלצאת משם. בבחינת (במדבר כט, לה) עצרת תהיה לכם, (עיין ילקוט שמעוני תשפב) עצרו עימי עוד יום אחד, אחרי כן עדיין יש כובד של (סוכה מה, ב) אסרו חג ועבותים בקרנות המזבח. עוד יום אחד כי יש כובד לצאת מאותו מקום, אבל הכובד לא נובע ככובד לעצמו. זהו שורש הפוך לגמרי למציאות של כבודות שמתגלה.

הכבודות הזאת היא מחמת שהאדם נמצא אצל הבורא יתברך שמו, ולכן הוא עצל וכבוד להיפרד מהאצלו. זה כבודות של עצלות דקדושה. זה כבודות שנובעת מגילוי ההווה, גי' מטריא כבוד, כאשר כבוד ה' נראה על הענן, מי שמחובר לאותו כבוד, אז יש לו כבודות להיפרד מאותו כבוד, והכבודות הזאת היא נקראת עצלות דקדושה.

[במאמר המוסגר, זה נקרא בעומק המושג שנקרא כבוד. מהו כבוד, הוא יוצר כבודות, וזהו גם מה שנקרא כסא הכבוד, יש את מי שיושב על הכסא, ויש את הכבוד המתגלה. הכבוד יוצר כבודות, מלהיפרד ממי שיושב על הכסא].

נמצא שיש את הכבודות התחתונה שיסודה ביסוד העפר, אך לעומת זה יש את הצד העליון שבכבודות, והוא ההיפך הגמור מיאוש. הוא גילוי מהכבוד, מהכבוד מגיע הכבודות. מצד כך מגיעה סוג של שמחה חדשה, הכבודות שנובעת מכל פעם שהוא צריך לפרוש מן הדבר, אבל הכבוד מעכב את הפרישה,

עצלות הן. אבל כאשר היא נתקנת וחוזרת לאיש, היא כבר לא צלע, כאן מגיע האבחנה של כשמחך יצירך בגן עדן מקדם, שאותו עליצות מתגלה מכוח של העצלה, ששורשו העצל שממנו נבראה האישה, שורש דנשים עצלות הם. כאשר זה נתקן זה כשמחך יצירך בגן עדן מקדם.

מהי השמחה שנתגלתה שם, למי שנבראה מן הצלע שהיא עצל, כאשר העצלות הזו מתחברת וחוזרת לאדם, זה הופך להיות עלץ. זה גופא השמחה שנתגלתה, באהבת חוה לאדם הראשון, שנתקן אותו כוח של העצלה, עצל שהפך להיות עלץ. עלץ ליבי בקרבי.

מצד כך הגילוי של השמחה, מכריח מציאות שנקראת תנועה. העצלות כל יסודה היא הכבודות שבתנועה, הכבודות שבתנועה. יש עצלות גמורה שעל ידי כן לא מתגלה גם תנועה, ויש עצלות שהתנועה נעשית איטית יותר. אבל זה סותר את המציאות של התנועה הגמורה. מצד כך השמחה היא כמו שנאמר ביעקב אבינו (רש"י בראשית כט, א עפ"י בראשית רבה ע, ח) וישא יעקב את רגליו, כיון שנתבשר בשורה נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת. הרי שמצד כך בא הגילוי של השמחה. התנועה היא עצם המציאות שמונחת בשמחה, וכאשר נעשה כבודות בתנועה, אז מתגלה שאין שמחה. זה ההגדרה הפשוטה.

נמצא שכאשר שיוצאים מעצלות דיסוד העפר דקלקול, נעשה רגליו קלים, ומתגלה השמחה של העלץ ליבי בקרבי. מחמת שיש כאן יציאה מאותו כבודות של העצלות, עצם השמחה היא תנועה, והעצלות מונעת את אותה תנועה. נמצא שהשמחה שהוא היפך של עצלות, מגלה פנים חדשות במציאות שנקראת שמחה, כי יש שמחה שהיא שמחה בעצם התנועה, ועל זה נאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו, כלומר עצם התנועה שבו זה גופא השמחה.

הכבידות שבעצלות

יש פנים יותר תחתונות לעצלות, שהם מתגלים כמציאות של כבודות שנובעת מהחומר, ושם זה לא חיבור לדבר מסוים, אלא הכבודות היא כבודות לעצמה. [לפעמים גם שם העצלות מתלבשת, או מולבשת על עוד כוחות נוספים. אדם יש לו למשל תענוג במקום מסוים, הוא יודע שהוא אסור, אבל הוא לא רוצה להיפרד משם, אז העצלות נעשית שימוש ככלי לגאווה, או כחיבור לשאר מידות רעות]. אבל יסודה של עצם המידה שנקראת כבודות תחתונה,

פתיחה כללי לימוד האגדתא

קת נפשם היא למציאות של אחדות. אבל, והאבל הוא גדול מאד, צורת לימוד של אגדה היא לא תחילתה אחדות וסופה אחדות. בלשון חז"ל זה נקרא "שרי בפירודא" והסיום שלו הוא באחדות. ולכן, כל לימוד של אגדה, הוא מתחיל מ'ההלכה' שבאגדה, כלומר, מתפיסת הפירוד והחירוק שבדברים. ולאחר מכן, אלו ואלו דברי אלוקים חיים, לחזור ולחברם. אם אוגדים את הדבר ממקום שבלתי ניתן לפירוד, זה איננו אגודה. אלא זה באופן של בבל מלשון 'בלבול' - הדברים מעורבים אהדדי.

זה ניכר לעין הרואה שיש נטיה רווחת ש'בדברי האגדה אפשר לקשר כל דבר לכל דבר'. ההגדרה האמתית היא כך: בעומק, אפשר לקשר כל דבר לכל דבר, בגלל ששורש התורה, שהיא אחת, "תורת ה' תמימה" - שלימה, היא אחת. אבל הקישור לכל דבר, נובע לאחר החלוקה המדויקת של הדבר לחלקיו. ולאחר מכן, חיבורו ממקום אמת. החלוקה של הדברים לחלקיו, היא הנקראת ה'הוויות דאביי ורבא' בתוך האגדה עצמה, וחיבורם לאחמ"כ היא האוגדת ליבו. ולכן, מתחילת לימוד האגדה, צריך להפריד את הדברים ולחלקם, [כמובן איש לפי מדרגתו, עד איזה שיעור של חילוק]. באופן של "פוררת בעוזר ים", עד הפירושים שהאדם יכול להגיע, לפורר את הדבר ולהעמיד כל דבר על מקומו, גדריו שלו. ולאחמ"כ לחזור ולצרף ולחבר את הדבר.

וככל שהאדם יכול לחלק את הדברים, לדקות היותר גמורה, בגדריהם האמתית, כך כח האחדות שיתגלה לאחמ"כ, הוא כפי תוקף עומק נקודת החילוק. בלשון חז"ל כידוע, בתחילת המאמר הראשון שמובא כאן בברכות, "ברישא חשוכא והדר נהורא". כלומר, תחילתו של דבר "ויהי ערב ויהי בוקר", מתחיל הדבר באופן של חושך, ולאחר מכן מציאות של אור, כסדר ברייתו של עולם "ויהי ערב ויהי בוקר". ולכן תפיסת הווית הדבר, ראשית, מציאות הדבר בחלקיו, ולאחר מכן, במקום אחדותו וחיבורו. חוזרים ומדגישים עוד פעם: כפי השיעור העמוק שהאדם יכול לחלק את הדברים לדקות המוחלטת שלהם, כך שיעור ה'אחד' שהוא יגלה לאחר מכן. כלומר, כפי שיעור החשוכא [חושך זה דבר שמפריד כל דבר, אור מצרף מחבר. כשרואים דבר בחושך אז נראה כל דבר כהויה לעצמו, כשרואים את הדבר באור רואים את היחסיות ביניהם, ורואים את צירופם].

ולכן כשנאמר ויהי ערב ויהי בוקר, ברישא חשוכא והדר נהורא, ה'ברישא חשוכא' היא תפיסת הפירוד, ו'הדר נהורא' - תפיסת האחדות, בערך לפירוד - כך ערך האחדות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מהשיעור פתיחה כללי לימוד האגדתא מהסדרה אגדות השס באופן של בני

בס"ד, ננסה להעמיד ראשית, את יסודי כללי צורת שורש האופן, של צורת הלימוד של דברי האגדה בכלל, והאגדות בש"ס בפרט. תחילתם של דברים יהיו על 'כללים', כמובן שהכללים עצמם אפשר להרחיב אותם, ויש להם עוד פרטים בתוכם. אבל השתדלנו לקבץ ראשית, את שורשי צורת יסודי הלימוד.

יסוד ראשון: 'תפיסת האחדות'

האגדה נקראת 'אגדה' כמו שאומרת הגמ' מפורש, מלשון ש"אוגדת ליבו של האדם כמים", מלשון 'בא - גד' בא מזל, לשון של המשכה, מושך ליבו של האדם כמים - אוגד את ליבו של האדם כמים.

והתפיסה השורשית שבדבר היא כך: יש הבדל יסודי בין צורת הלימוד של הוויות דאביי ורבא, לצורת הלימוד של דברי האגדה. הצורת לימוד של הוויות דאביי ורבא, הם באופן של "כפטיש יפוצץ סלע", שהוא מתפרט לשבעים פנים, וכן על זה הדרך. כלומר, יסוד שורשי התפיסה של לימוד של הוויות דאביי ורבא, בנוי על הבנת הדבר בחלקיו, וחילוקיו זה מזה. זה סדר צורת הלימוד, באופן שהגמ' מביאה שני משניות ברייתא וכדו' ומקשה אהדדי מעמידים באופן של סתירה, מעמידים באופן של אוקימתות וכן על זה הדרך, צורת לימוד היסודית של דברי ההלכה, הוויות דאביי ורבא, בנוי על חילוקי הדברים.

משא"כ צורת הלימוד של האגדה, זה לא רק שזה אוגד ליבו של האדם כמים מצד משיכת הלב, אלא צורת הלימוד של האגדה, היא בעצם 'מחברת', 'מצרפת', 'מקשרת', את הדברי תורה לאחד. האגדה ביסודה, היא איגוד של הדברי תורה עצמם, ולכן הפועל יוצא של הדבר, שהיא גם אוגדת ליבו של האדם כמים, אבל זה הפועל יוצא. זהו מפני, שהאגדה ביסודה, במהותה, בשורשה, היא גילוי של ה'אחד'. יש את האחד הכללי שזה הוא ית"ש ואין בלתו, ובכל עולם ועולם בכל מדרגה ומדרגה יש את האחדות השורשית ואת הענפים המתפרטים מאותו מציאות של אחדות, ולפיכך א"כ, הלימוד של האגדה, תפיסת הנפש שלו הוא ממקום של אחדות.

יש בני אדם כדוגמא בעלמא, שיש להם נטייה של אחדות בנפש, ולכן הם נמשכים יותר לאגדה, מאשר להוויות דאביי ורבא. כמובן שזה נפש שאינה שלימה, זה 'חלק', אבל הם נמשכים לאגדה [יש כאלה שזה נובע מחמת גסות השכל, שלכן קשה להם להבחין בחילוקים דקים והם יותר נמשכים לדברים כלליים. יש בני אדם שזה נובע מחמת ההרגשה שנמצאת יותר באתגליא באגדה] ויש את אלה העמוקים יותר, שכח האחדות שנמצא באגדה אוגד את ליבם, ולכן הם מתחברים לאותו מקום כי תשור

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 · USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com